

www.bedreinnemiljoforbarn.no

konto 4358 17 49601

org.nr 984 097 824

Årsrapport 2021

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB)

**Historien om 25 års engasjement
for barns innemiljø**

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn
Stiftet 18.november 1996

www.innemiljo.net
senere www.bedreinnemiljoforbarn.no

NFBIBs mål

- **Ta initiativ og være pådriver** for faglig begrunnede tiltak som fører til bedre helse, innemiljø og livskvalitet for barn
- **Rådgi myndigheter, organisasjoner og andre** som ønsker faglig informasjon, råd og veiledning i arbeidet med å bedre innemiljøet for barn
- **Utvikle og utveksle kunnskap**, metoder, informasjon, ideer og erfaringer på et høyt daglig nivå.
- **Gjøre kunnskap tilgjengelig** for brukerne om hvordan man kan oppnå et godt innemiljø i boliger, barnehager og skoler.

Gjeldende Vedtekter revidert i 2016:

NFBIB § Vedtekter

Revidert 8.6.2016

§ 1. Navn

Forumets navn er Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn (NFBIB).

§ 2. Formål

NFBIB er et nasjonalt uavhengig og tverrfaglig forum bygd på frivillig innsats. Forumet skal ta initiativ og være pådriver for faglig begrunnede tiltak som fører til bedre helse og innemiljø for barn. Særlig gjelder dette overfor de myndigheter som har et forvaltningsansvar for å utvikle og følge opp regelverk, forskrifter og retningslinjer som skal sikre godt innemiljø i skoler, barnehager og boliger.

NFBIB har som mål å være et rådgivende organ for myndigheter, organisasjoner og andre som ønsker faglig informasjon, råd og veiledning i arbeidet med å bedre innemiljøet for barn. NFBIB skal på dette området bidra til å utvikle og utveksle kunnskap, metoder, informasjon, ideer og erfaringer på et høyt faglig nivå.

§ 3. Medlemskap

Personer med interesse for barns innemiljø og som lar seg registrere ved personlig innmelding, er medlemmer av NFBIB. Det skal føres medlemsliste for faggruppen. Organisasjoner, bedrifter og institusjoner kan være støttemedlemmer uten stemmerett.

§ 4. Styre

Forumet ledes av et styre med minst 4 medlemmer som velges av årsmøtet for ett eller to år av gangen. Leder velges av styrets medlemmer. Forøvrig konstituerer styret seg selv. Årsmøtet velger også minst 2 vararepresentanter til styret. Kandidater til styret utpekes av en valgkomité som velges av årsmøtet.

Styremøte avholdes når lederen eller minst to styremedlemmer krever det.

Styret er beslutningsdyktig når halvparten av styremedlemmene er til stede. Ved stemmelikhet teller lederens stemme dobbelt.

Styret kan beslutte at sekretariatsfunksjonen i forumet kan samlokaliseres med annen organisasjon eller organ.

Styret kan oppnevne tverr- og flerfaglige ekspertgrupper ved behov.

Styreverv er ulønnet.

§ 5. Fagmøte

Styret inviterer til møter i forumet med minst 2 ukers varsel. Møtene er åpne for både medlemmer og interesserte ikke-medlemmer.

Alle innkallinger og annen informasjon til medlemmene sendes via e-post, hvis ikke styret bestemmer noe annet.

§ 6. Årsmøte

Det innkalles til årsmøte med minst 4 ukers varsel. Sakspapirer sendes ut minst 2 uker før møte. På årsmøtet behandles årsberetning og regnskap, fastsettelsen av kontingent, valg og eventuelt andre saker av organisasjonsmessig art.

Forslag fra medlemmer om saker som skal behandles av årsmøtet må være styret i hende minst 2 uker før møtet.

Personlige medlemmer har stemmerett.

Revisor velges av årsmøtet for 2 år av gangen.

Vedtektsendring og beslutning om oppløsning av forumet krever 2/3 flertall av de tilstedeværende.

NFBIB har en sterk tverrfaglig profil med basis i medisin, hygiene, teknologi, miljørettet helsevern og juss. Alle medlemmene har lang erfaring med arbeid relatert til barns helse og innemiljø. Vi ser det som en oppgave å engasjere oss i formidling av saklig og nyttig informasjon om hvordan man kan sikre barn et godt, helsefremmende innemiljø der de oppholder seg mesteparten av tiden i bolig, barnehage og skole. NFBIB har gjennom sine meget aktive år sammenfattet en rekke faglige sterke publikasjoner både for publikum og for fagpersoner.

Vår tverrfaglige kompetanse på innemiljø dekker:

- **INNEKLIMARELATERTE BRUKERBEHOV**
barn i barnehage
barn i skole
barn i bolig
personal i barnehage/skole
foreldre/foreldreutvalg
- **HELSEFAGLIGE OG MEDISINSKE ASPEKTER**
pediatri (barns helse og sykdommer)
inneklimarelaterte sykdommer
arbeidsmiljø/yrkesmedisin

- **FORVALTNING OG TILRETTELEGGING**
lover og forskrifter
veiledning og praktisk gjennomføring
internkontroll- helse, miljø og sikkerhet
offentlig organisering
juridiske aspekter
- **TEKNISKE LØSNINGER**
planlegging
bygningstekniske løsninger
varme- og ventilasjonstekniske løsninger
forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling
økonomi - kost/nyttevurderinger
- **KOMPETANSEHEVING**
undervisning/ kursvirksomhet
kvalitetssikring
evaluering
forskning og utvikling

Styrets medlemmer i 2021:

Tore Andersen, pensjonert senioringeniør (styreleder)
Jan Vilhelm Bakke, pensjonert overlege Miljø og Arbeidsmedisin
Finn Levy, pensjonert overlege Miljø og Arbeidsmedisin
Marianne Bjerke, pensjonert seniorrådgiver
Rolf E. Hoaas, pensjonert overingeniør VVS

Varamedlemmer for styret:

Guro Birkeland, lege og jurist,
Johan Sverre Rivertz, jurist med spesialkompetanse på barns rettigheter i deres innemiljø

Øvrige fag og ressurspersoner i NFBIB:

Kai Gustavsen, fagsjef inneklimateknikk, NAAF
Kent Hart, fagsjef kjemi og biologi, NAAF
Sten Olaf Hanssen, pensjonert professor i Klima og Kuldeteknikk
Roald Bolle, barnelege og allergolog UNN
Anders Smith, pensjonert fylkeslege og avd.dir i Helsedirektoratet
Harald Torske, pensjonert kommuneoverlege i Klæbu

Antall aktive kjernemedlemmer:

12

Ny og aktiv nettside

Etter at Forumets gamle nettside www.innemiljo.net ikke lenger fungerte, ble det et sterkt ønske fra brukere og fagpersoner om å få en ny aktiv og kvalitetsmessig sterk nettside. Høsten 2020 tok forumet kontakt med ASAP Media v/Rune Stangeland og nettsiden www.bedreinnemiljoforbarn.no ble opprettet.

Forumets nye nettside er under oppbygging og alt det gamle stoffet må revideres og oppgraderes, dette er et stort arbeid. Det har vært et kontinuerlig og aktivt arbeid med nettsiden i 2021.

Facebook

I 2021 fikk NFBIB sin egen Facebookside

VIPPs

NFBIB fikk også sin egen VIPPS 664883

Velkommen til våre nettsider!

Vi ønsker tidligere og nye lesere velkommen til de nye nettsidene våre. Vi måtte dessverre legge ned vårt mangeårige tidligere nettsted, www.innemiljo.net, pga 'hacking' og derav følgende kostbar oppgradering, men vi gjør et nytt forsøk.

Alle som har interesse av barns helse og innemiljø ønskes hjertelig velkommen til www.bedreinnemiljoforbarn.no

Profilen på siden er nå mer i retning av stoff som også kan benyttes av ansvarlige myndigheter, da det er de som i første rekke har ansvaret for barnehager og skoler. Men også foreldre, besteforeldre, elevene selv og alle som bryr seg om barns innemiljø, vil finne denne nettsiden interessant. Vi vil også formidle lenker til informasjonsmateriell som kan være av interesse.

Redaksjonsgruppe:

Tore Andersen, Kristiansand (siv. Ing. og tidligere seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Vest Agder), **Marianne Bjerke**, Fenstad (tidligere seniorrådgiver Helsedirektoratets Folkehelseavdeling), **Finn Levy**, Oslo (pensjonert overlege, miljø og arbeidsmedisin, OUS). **Jan-Vilhelm Bakke**, Gjøvik (pensjonert overlege PhD. miljø og arbeidsmedisin), **Johan Sverre Rivertz**, Bergen (jurist, forvaltningsrett, skole-, barnehage- og helserett) og **Guro Birkeland**, Oslo (lege og jurist, tidligere generalsekretær i Norsk Pasientforening, avd.dir i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten, og rådgiver hos Barneombudet, nå avd.dir i BUFdir).

NFBIBs Historie gjennom 25 år

Arbeidet med NFBIBs Historie startet forsiktig ved begynnelsen av året. Underveis som vi samlet inn dokumentasjon fra NFBIBs aktive 25 årige arbeid, ble historiarbeidet mer og mer omfattende. Styrets medlemmer samlet den dokumentasjon de satt på i sine private arkiver. I Tekna ble arkivet vårt hentet ut. Det var en stor glede da vi fant stiftelsesdokumentet og papirer fra den første perioden 1996-2000. Summen av alt dette er blitt til en 250 siders dokumentasjon og vi er særdeles stolt av alt arbeidet, alle møter, alle kontakter og samarbeidsforum vi har tatt initiativ til. Vi stolte av det samlede arbeidet med oversikt fra start til dags dato. Vi er også stolt over å ha samlet viktige dokumenter skrevet og produsert gjennom 25 år.

I innledningen sier vi dette:

Innledning

NFBIBs 25 årige historie er skrevet ned så detaljert av fire hovedgrunner:

Vårt «samfunnsansvar» har vært å dokumentere det arbeidet som er nedlagt fra NFBIB's side som bidrag til at alle barn i skoler og barnehager skulle få et godt innemiljø i samsvar med gjeldende lov og forskrift. Det har vært et av hovedmålene.

Et annet hovedmål har vært å dele faktakunnskap om godt innemiljø med både befolkningen og med fagfolk. Det var årsaken til at vi startet med nettsiden www.innemiljo.net, at vi har laget brosjyrer, hefter, filmer og bøker om godt innemiljø for barn og at vi nå viderefører www.bedreinnemiljoforbarn.no. Å dele kunnskap med befolkningen om barns følsomhet for luftforurensninger i innemiljøet var og er nødvendig – god folkehelse legges i barndommen.

Forumets medlemmer har gjennom årene vist et enormt engasjement med mye frivillig arbeid, – og fortjener å bli husket for sin innsats. Vi vil presisere at forumets tverrfaglighet har vært helt nødvendig for gjennomføringen av vårt arbeidsfaglighet og dokumentasjon. Sammen gjorde det oss sikre på hva vi stod for – og hva vi gikk ut med i det offentlige rom – f. eks på vår nettside og i våre pressemeldinger, våre konferanser, våre prosjekter og myndighetskontakter.

NFBIBs historie belyser et alvorlig samfunnsproblem som har eksistert de seneste tjue år, og som NFBIB nå samtidig vil sette fokus på. Kommunene er satt til å sørge for at miljøforholdene for barna i landets skoler og barnehager blir ivarettatt i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Kommunene har også tilsynsansvaret med alle skoler og barnehager. Nasjonale undersøkelser opp gjennom årene har vist at 30 – 40% hele tiden drives i strid med regelverket. Det rammer mange hundre tusen barn i skoler og barnehager med dårlig innemiljø som dårlig luft, uheldig temperaturforhold og dårlige sanitære og hygieneforhold mv. som truer deres helse, trivsel og læring. Det er uakseptabelt!

Vi ønsker samtidig også å reflektere over hva årsakene kan være til at kommunene ikke klarer å følge opp de enkle miljøkravene som gjelder for alle skoler og barnehager. Det er ikke uenighet om kravene, og det er heller ingen grunn til å tro at det er uvilje mot barn spesielt. Årsakene er andre. Etter NFBIBs syn handler det først og fremst om manglende systematisk drift, vedlikehold og nødvendig oppgradering av installasjoner i eksisterende skole- og barnehagebygg. Virksomhetene har i for liten grad en fungerende internkontroll, og det mangler et uavhengig tilsyn som kan utløse de nødvendige politiske prioriteringene som til enhver tid er nødvendige for å ivareta barns innemiljø. Dette er en systemfeil som kan og må rettes.

Etter NFBIBs syn handler det først og fremst om manglende systematisk drift, vedlikehold og nødvendig oppgradering av installasjoner i eksisterende skole- og barnehagebygg. Virksomhetene har i for liten grad en fungerende internkontroll, og det mangler et uavhengig tilsyn som kan utløse de nødvendige politiske prioriteringene som til enhver tid er nødvendige for å ivareta barns innemiljø. Dette er en systemfeil som kan og må rettes.

Historien er skrevet av Finn Levy, Rolf E. Hoås, Tore V. Andersen, Marianne Bjerke og Jan Vilhelm Bakke. Redaksjonen ble avsluttet september 2021.
(Foto til historien ved Marianne Bjerke).

I avslutningen av Historien gjennom 25 år - sier vi dette:

Takk

NFBIB ønsker å gi en stor takk til våre samarbeids-/alliansepartnere og for bidrag med fagressurser gjennom vår 25 årige historie – så langt:

Barneombudet
Eleveorganisasjonen
Foreldreutvalget i grunnskolen
Helsedirektoratet
Utdanningsdirektoratet
TEKNA
Astma og allergiforbundet
Trondheim Kommune
Fylkeslegen i Vest-Agder
Statens Arbeidstilsyn
Helserådet
Folkehelseinstituttet

En helt spesiell takk til Stiftelsen UNI for at de har gjort NFBIBs arbeid og engasjement mulig, ikke minst i forumets første periode

Hva har NFBIB oppnådd og medvirket til, hva har vi betydd for barns innemiljø i Norge og hva har vi ment (en oppsummering)? Hvem var og er NFBIB?

Hva har NFBIB betydd for barns innemiljø i Norge og hva har vi oppnådd til nå?

NFBIBs pådriver- og informasjonsrolle, talerør for barns innemiljø med kronikker og leverandør av faktakunnskap om godt innemiljø og et offensivt engasjement for barns rett til et godt innemiljø har gitt resultater.

NFBIBs har hatt stor betydning gjennom årene for å bidra til at kommunene gir barn i barnehager og skoler et bedre innemiljø / arbeidsmiljø / læringsmiljø.

NFBIBs engasjementet og pådrivervirksomheten gjennom 25 år overfor myndighetene, skiftende regjeringer, departement, direktorater og politikere har båret frukter. Vi kan blant annet nevne de 15 milliardene kroner x 2 som ble gitt for å oppgradere nettopp skoler og barnehager, og vår pådrivervirksomhet for å oppfylle lover og forskrifter overfor skole/barnehage eiere (private og kommunale) til barns beste.

Barneombudet og NFBIBs første undersøkelse om skolenes standard i 1996-1998, skapte stor oppmerksomhet og ble en vekker for politikere og myndigheter lokalt. Undersøkelsen registrerte også helseeffekter av innemiljøet og hvilke kostnader som måtte påregnes for å oppfylle forskriften.

Dette gjelder både frisk inneluft, godt lys, riktig oppvarming, solavskjerming og ikke minst hygiene og sanitære forhold.

Dette gjør oss stolte og ydmyke. Stolte for hva vi har oppnådd og for vårt ukuelige engasjement, ydmyke for

hva motkreftene har oppnådd i form av trening og manglende fokus og engasjement. Med andre ord – det er fortsatt mye igjen.

Hvor ville INNEKLIMA – Norge stått i dag uten NFBIBs engasjementet?

I pådriver- og informasjonsrollen ligger styrking av barn og elevers juridiske rett til et godt arbeidsmiljø, og sikre nødvendige nasjonale midler for oppgradering og forbedring av barns innemiljø. Vi mener at NFBIB i stor grad har medvirket til følgende:

- Finansieringsordningen for de 15. milliarder rentefrie lånemidlene til kommunene kom i stand. Først i så i der midlene var mer spesifikt rettet mot oppgradering av skoler og barnehager.
- Lovendring i Opplæringsloven som ga alle elever en juridisk rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø jfr. formuleringene i kapittel 9a.
- Forskriften om Miljørettet helsevern for barnehager og skoler med mere – har NFBIB gjennom 25 år holdt frem i lyset så ingen kommune, fylkeskommune, private eier eller andre myndigheter skulle kunne glemme denne rettigheten for barns innemiljø.
- Barns rett til et røykfritt miljø. Gjennom et konstant fokus med fakta dokumentasjon på helsepåvirkning av barn gjennom deres eksponering for passiv røyk, enten det var i barnehager, skoler eller i deres eget hjem, har NFBIB en stor del av æren for at barn i dag vokser opp uten denne skadelige påvirkning i sitt hjem, i sin barnehage og i sin skole. Vi vil særlig vise til den dokumentasjon som ble lagt ut på www.innemiljo.net og som ble brukt og delt av helsepersonell, politikere, pedagoger, foreldre med mere.
- Helt siden Stortingsmelding 37 (1993/94) har forumet «stresset» Helsedirektoratet med konkrete oppfølgingstiltak. Nevnte Stortingsmelding hadde meget konkrete og tidsavgrensede mål «*Stortinget ber regjeringen inkludere forebygging av astma, allergi og inneklimasykdommer blant hovedsatsingsområdene i det forebyggende og helsefremmende arbeid med følgende mål: Innen år 2002 skal samordnet planlegging og tiltak mot helseskadelig innemiljø sammen med helsefremmende kunnskap og atferd og tidlig intervensjon overfor de som rammes, føre til stopp i økningen av forekomst av astma og allergi hos barn under 7 år og til mindre sykkelighet og bedre funksjon i alle aldersgrupper*».
- Informasjon til elever og foresatte i skoler og barnehager. NFBIB fikk finansiering fra Stiftelsen UNI til å utarbeide eget informasjonsmaterieil om inneklima i skoler og barnehager. Når det gjelder informasjonen til skolene, er denne utarbeidet i samarbeid med Barneombudet, Elevorganisasjonen og FUG. Materieilet ble trykket og delt ut av Utdanningsdirektoratet og har vært et viktig bidrag for å gi elever og foreldre oppmerksom på deres rett til godt fysisk innemiljø.
- Helseeffekter fra fukt i bygninger er et svært fokusert problemområde. NFBIB gjorde flere prosjekt for å dokumentere helseeffekter og for å dokumentere sammenhengen mellom fukt og helse. Sakte, men sikkert er denne kunnskapen akseptert og bygninger bygges, driftes i dag med større fokus på tørre og rene bygg. Ikke minst ser vi dette ved at bygninger bygges under «plastskall», nettopp for at fukt bygges inn. NFBIB er stolt over å ha medvirket til dagens kunnskap om sammenhengen mellom helse og fukt og ikke minst å ha bidratt til bedre bygge og drifts rutiner for å unngå fukt.
- NFBIB har ellers vært pådriver for og medvirket i en rekke sentrale debatter og drøftinger om luftkvalitetsnormer (CO2), ventilasjonssystem med mer. Forumet har naturlig nok vært særlig aktiv når det gjelder helse og miljø knyttet til barns miljø.
- NFBIB har bidratt til alliansebygging mellom brukermiljøene som Barneombud, FUG, Elevorganisasjonen og NAAF. Vi har vært opptatt av å bidra til disse miljøene med kompetanse og pådriverengasjement. De nevnte miljøer har vært tydelige på NFBIBs betydning for barn og unges rett til et godt fysisk innemiljø.
- Det er vanskelig å se for seg at barns innemiljø ville hatt det samme fokuset og bevisstheten hos sentrale myndigheter, uten NFBIBs evige mas og dørbanking for å holde fokuset varmt. Forumet har

møtt mange motkrefter, uten at vi helt har forstått disse motkreftenes motiver. Men vi har ufortrødent arbeidet videre, og når vi har mistet motet underveis, har det aldri tatt lang tid, før vi igjen er dørbankere med fullt fokus og vår evige optimisme. Ikke minst har forumet satt fokus på behov for undersøkelser av barnehager og skoler for å få kunnskap om tilstanden og ikke minst om skolene/barnehagene har vært godkjent og at de har en god internkontroll. Resultatene av undersøkelsen har vært nedslående og viser at minst 30% av barnehager og skoler fortsatt ikke har et tilfredsstillende fysisk innemiljø.

- NFBIB har vært pådriver for strategiplaner for astma, allergi og godt inneklime i Norge. Vi er med rette stolt av dette arbeidet, men ikke så tilfreds med at planer legges i en «skuff» uten videre handling.
- NFBIB deltok i samtlige nettverksgrupper i Helsedirektoratet for astma, allergi og inneklime i perioden 2009 til 2016. I denne perioden ble det gjennomført Inneklimakonferanser, Allergifrisk-konferanser og ikke minst Krafttaks-konferanser i hele landet for å skape godt inneklime i skoler og barnehager. NFBIBs bidrag til dette viktige arbeidet er stort og omfattende. Vi kan ikke se for oss at arbeidet hadde blitt gjennomført uten NFBIB.
- NFBIB har gjennom årene vært i media, avis og TV ved en rekke anledninger. De viktigste bidragene har vært NRKs Brennpunkt ved to anledninger og nyhetsprogram med fokus på manglende godt inneklime for barn. VG laget et innringerprogram med spørsmål om inneklime og barn. To deltakere fra NFBIBs faggruppe svarte på publikums spørsmål.
- NFBIB har minnet om hvor viktig Utredningsinstruksen er og at den ikke blir fulgt opp til tross for at vi i Meld. St. 34 (2012-2013) kan lese i punkt 8.4 Utredningsinstruksen – vurdering av konsekvenser for befolkningens helse - Folkehelseloven §22 gir statlige myndigheter ansvar for å vurdere konsekvenser for befolkningens helse i virksomheten. Bestemmelsen gjør det klart at prinsippet om «helse i alt vi gjør» også gjelder for statlige myndigheter. Regjeringen ønsker å sikre systematisk vurdering av helsekonsekvenser på strategisk nivå, i tråd med utredningsinstruksen og folkehelseloven. Vi har vært talerør for at vi trenger et Folkehelsedepartement/ en Folkehelseminister God helse er ikke bare fravær av sykdom. 90 % av grunnlaget for god helse er utenfor helsesektoren. Se vedlegg
- NFBIB er glad for å ha vært direkte pådriver for å få teppene ut av skoler og barnehager og for å ha imøtegått teppeindustriens påstander om teppenes gode «inneklimepåvirkning». Industriens egne påstander har vist seg å være en ren bløff.
- Gjennom aktivt og aldri hvilende arbeid, har NFBIB sakte, men sikkert påvirket byggeforskriftene til å tenke tørt og rent og unngå at skitt og fukt bygges inn.
- NFBIBs påvirkning resulterte til slutt i at Helsetilsynet gjennomførte en omfattende undersøkelse av kommunenes tilsyn og internkontroll med barnehager og skoler etter forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Tilsynet dokumenter store mangler og slakter kommunenes evne til internkontroll og tilsyn. NFBIB har i alle år sagt at «bukken kan ikke passe havresekken». Hvilke andre organer har tilsyn med egne bygninger?
- Sist, men ikke minst er vi takknemlig for og stolte av at vi har fått befolkningen til å forstå behovet for godt inneklime for barn, og for å se sammenhengen mellom folkehelse, forebygging og inneklime. Dette er gjort gjennom informasjonsarbeid, gjennom vår nettside og gjennom foredrag, nettverkskonferanser, nettverksgrupper med fokus på tverrfaglighet, rapporter og fakta materiell.

Prosjekter i 2021

Året startet med å utarbeide og skrive prosjektsøknader. Det ble utarbeidet 3 prosjekt som ble sendt inn til UNI i slutten av februar og innvilget 19. april 2021.

De tre prosjekter er:

Prosjektbeskrivelser:

1) Gode og brukervennlige råd om barns innemiljø

Dette prosjektet som vi nå søker om bidrag til, fordi foreldre og helsepersonell fortsatt ber om forumets tverrfaglige hjelp og råd, er følgende:

Nye, oppdaterte og kvalitetssikrede faktaark om barns innemiljø. Brukernes behov for trykte brosjyrer som informasjonskilde er i 2021 mer eller mindre gått ut på dato. Det medfører at vi nå må lage enkle, nettbaserte Faktaark med oppdatert informasjon om følgende temaer:

- **Gode råd om Godt innemiljø for spedbarn**
- **Gode råd for Godt innemiljø i boligen**
- **Gode råd om å forebygge og utbedre fuktskader i boligen**
- **Gode råd om planter i barnemiljøer**

Samt den helt nye:

- **Gode råd om barn og unges rett til godt innemiljø**

Disse 5 Faktaarkene skal lages lett lesbare og forståelige, legges ut på nettet og være utskrivningsklare.

NFBIB står for den faglige utarbeidelse og kvalitetssikringen ved vår tverrfaglige kompetanse. Vi legger også inn en betydelig egen innsats på 50% av tiden.

Faktaarkene vil bli lagt ut på vår egen nettside www.bedreinnemiljoforbarn.no og på www.naaf.no, om mulig også i Helsesrådets publikasjoner og vi vil foreslå for Helsedirektoratet å få legge faktaarkene ut også på deres nettside. Beklageligvis har hverken Barneombudet eller Helsedirektoratet lenger lett tilgjengelig og oppdatert informasjon om temaet. Det må NFBIB hjelpe dem med å opprette igjen.

Av vår 25 årige erfaring vet vi at å kvalitetssikre tidsriktige råd som gir en god og lettfaglig informasjon, er en krevende arbeidsprosess. Teams møter er også en krevende arbeidsform, men det er det som må til, nå i denne pandemien. Vi håper imidlertid at vi skal kunne samles for å jobbe direkte sammen i løpet av 2021, når smittevernreglene åpner opp for dette. Den brede og samlede fagkunnskapen og brukererfaringen som NFBIB innehar, gjør at vi står sterkt rustet til å gå i gang med dette meget nyttige og etterspurte prosjektet.

2) utfordringer i barnehagers innemiljø – forslag til løsninger

NFBIB vil med dette prosjektet oppsummere og utarbeide en rapport om dagens viktigste dokumenterte utfordringer i norske barnehagers innemiljø og fremlegge forslag til konkrete løsninger i en sluttrapport for relevante målgrupper.

Vi vil peke på de utfordringer vi mener bør følges opp på de respektive ansvarsnivåene for at kravene til innemiljøet i alle barnehager blir fulgt opp i praksis, slik gjeldende lov og forskrift krever.

NFBIB vil utarbeide en nasjonal statusrapport som vil belyse forholdene og de viktigste utfordringene vi har på dette området i dag, så godt det lar seg gjøre. Slik statusrapport om innemiljøforhold og utfordringer på barnehagesektoren finnes ikke i dag.

Rapporten vil være tilgjengelig på NFBIBs hjemmeside. Det vil også utarbeides artikler beregnet for publisering i media som ledd i en bredere informasjon.

En slik nasjonal rapport vil kunne sette de viktige innemiljøutfordringene for mange barnehager på dagsorden, og derved bidra til bedre helse, trivsel og læring for mange av våre aller minste i deres «arbeidsmiljø».

NFBIB vil også invitere til en temadag i Oslo, og presentere våre forslag for en bred målgruppe som bla. Skole – og helsemyndigheter, elev – og foreldreorganisasjoner, Barneombud, presse og publikum.

3) Bedre internkontroll og tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler

NFBIB vil i dette prosjektet sette søkelys på dagens tilsyns- og internkontrollsystem, og foreslå flere alternative løsninger som ivaretar barnas miljø sikkerhet på en bedre måte.

Vi vil også utarbeide enkle skjema/sjekklistor som kan benyttes av brukere så vel som foreldreutvalg, myndigheter mm.

Tilsyns rollene og de forskjellige funksjonene til alle aktører skal bli gjennomgått og diskutert i vår rapport.

Rapporten vil gå nærmere inn på de myndigheter som vedtar lover og forskrifter på området. Vi vil også gjennomgå rollene til en rekke myndigheter som Arbeidstilsynet, planleggerne, Statsforvalteren, utbyggeren, forvalteren, kommunen, den enkelte enhet og foreldrene.

Drift – og vedlikehold av bygningene og installasjoner vil bli særlig i fokus da dette vil være av vesentlig betydning for om det som er bygd vil fungere som tiltenkt.

Klimaaspektet vil også bli trukket inn, og her vil vi prøve å se på helheten mellom klimautslipp, materialbruk og energiforbruk.

Inneklima faktorene slik de fremstår i tilsynssammenhengen, vil prøve å forenkle slik at alle lettere kan forholde seg til dem.

Vi vil peke på de utfordringer vi mener bør følges opp på de respektive ansvarsnivåene for at kravene til innemiljøet i alle barnehager og skoler blir fulgt opp i Praksis, slik gjeldende lov og forskrift krever.

Rapporten og Internkontroll- / tilsynsskjema vil være tilgjengelig på NFBIB's hjemmeside. Det vil også utarbeides artikler beregnet for publisering i media som ledd i en bredere informasjon. Vi vil også distribuere disse til ansvarlige foreninger og organisasjoner.

Dette arbeidet vil kunne sette de viktige innemiljøutfordringene for mange barnehager på dagsorden, og derved bidra til bedre helse, trivsel og læring for mange av våre aller minste i deres «arbeidsmiljø».

Vårt håp er at det fysiske inneklimaet kan bli enklere å håndtere, og at de som har ansvar for å sikre at barnas innemiljø er i samsvar med lov og forskrift, tar det ansvaret.

NFBIB har 25 års erfaring med innemiljøarbeid i relasjon til sentrale og lokale myndigheter og andre relevante institusjoner på feltet. Forumet arbeider tverrfaglig med bla medisinsk, juridisk og ingeniørfaglig kompetanse og har de beste forutsetninger for å gjennomføre et slikt nasjonalt prosjekt som omsøkt.

NFBIB vil også invitere til en temadag i Oslo, og presentere våre forslag for en bred målgruppe som bla. Skole – og helsemyndigheter, elev – og foreldreorganisasjoner, Barneombud, presse og publikum.

NFBIB vil levere:

- Rapport og artikler/kronikker til media.
- Utarbeide enkle skjema for internkontroll og tilsyn for brukere, myndigheter, forvaltere, publikum og foreldreutvalg
- Gjennomføre dagskonferanse i Oslo

Status pr. februar 2022 på prosjektarbeidet:

I skrivende stund – 15. februar 2022, er prosjektene 2 og 3 nesten ferdige. Brukerådene legges ut på vår nettside. Lagt ut så langt er 5 råd for barns inneklima i boligen, 5 råd om å forebygge og utbedre fuktskader i boligen og 5 råd for babyens inneklima i boligen.

Som det meste av det vi gjør, blir omfanget av arbeidet større og grundigere enn antatt. Det har gått med adskillige arbeidstimer for å få prosjektene i havn. Vi nærmer oss ferdigstillelse og takker hele styret, samt Kent Hart og Kai Gustavsen for velvillig bistand underveis.

Arbeidsmøter og prosjektmøter

Det ble avholdt todagens arbeidsmøter både i juni og i oktober. Pandemien skapte utfordringer for styret med å avholde fysiske arbeidsmøter, men vi klarte å gjennomføre fysiske møter både i juni og i oktober. Møtene ble avholdt på Fenstad og hele styret var til stede.

I tillegg ble det avholdt en rekke arbeidsmøter på teams gjennom året.

Styremøter/arbeidsmøter

Det ble avholdt 13 styremøter/arbeidsmøter i 2021, de fleste på teams med unntak av de fysiske møtene 8/9 juni og 20/21. oktober.

27/1, 16/2, 8/3, 22/3, 19/4, 3/5, 19/5, 1/6, 7/10, 21/10 og 16/11

Årsmøte 2021

Ble avholdt på teams 16. februar

NFBIB mener

I 2021 laget vi en egen «fane» på vår nettside www.bedreinnemiljoforbarn.no, der vi kan legge ut forumets tanker og meninger, innlegg og kronikker. Dette er en «post» vil vi videreutvikle og bruke mere aktivt fremover.

Forurensning

Norsk Forum for Bedre Innemiljø for Barn har ingen forurensende aktiviteter og er særdeles opptatt av et godt miljø både ute og ikke minst inne.

Likestilling

Forumet søker å inkludere kvinner og menn på lik linje, samt personer med nedsatt funksjonsevne/kronisk sykdom.

Økonomi

Økonomien i Forumet er presset og det er nødvendig å styrke økonomien i 2022. Dette er et klart mål for styret fremover. Forumet har prosjektmidler, men har minimalt med driftsmidler.

NFBIBS bilder fra arbeidsmøter i 2021

Med aktiv hilsen fra

Norsk Forum For Bedre Innemiljø for Barn Februar 2022

Tore V. Andersen, leder (siv. ing og tidligere seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Vest-Agder)

Finn Levy (pensjonert overlege, miljø- og arbeidsmedisin, OUS)

Jan Vilhelm Bakke (pensjonert overlege PhD. Arbeidsmedisin)

Marianne Bjerke (pensjonert seniorrådgiver i Helsedirektoratets Folkehelseavdeling)

Rolf E. Hoaas, (pensjonert ingeniør fra Trondheim Kommunes MHV)

